

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-71 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-34/792-195
Karar Tarihi : 5.8.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Cumhur Atalay HATİPOĞLU, Cemal Ökmen YÜCEL

C. ŞİKAYET EDEN : Faysal ÖZTÜRK
Yonca Eczanesi İstiklal Mah. Gül Sk. 1/C Gürpınar Çivril/Denizli

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

20 **YAPILANLAR** : - Hedef Alliance Ecza Deposu
Akçeşme Mah. İzmir Bulvarı No:190 Gümüşler/Denizli
- As Ecza Deposu
Günbattı Mah. 1663 Sk. No:3 Denizli
- EDAK Ecza Kooperatifi
Zafer Mah. İzmir Cad No:41 Gümüşler/Denizli
- Dilek Ecza Deposu
Sırapapılar Mah. 1771 Sok. No: 6/1 Denizli

30 **E. DOSYA KONUSU:** Hedef Alliance Ecza Deposu, As Ecza Deposu, EDAK Ecza Kooperatifi ve Dilek Ecza Deposu'nun Yonca Eczanesi'ne teminatsız mal vermeyi reddettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde özetle,

40 - Yonca Eczanesi'nin Gürpınar Beldesindeki ikinci eczane olarak 16.7.2009 tarihinde açıldığı, faaliyetini engellemeye yönelik davranışlarla karşılaştığından aynı yılın Kasım ayında ancak faaliyete geçebildiği,
- Hedef Alliance Ecza Deposu, As Ecza Deposu, EDAK Ecza Kooperatifi ve Dilek Ecza Deposunun ilaç vermemek için bazı şartlar öne sürdüğü, bu durumun sonucu olarak 10 aydır açık olan eczanenin henüz yeteri kadar hastalara hizmet veremediği ileri sürülmekte,

ve bu konudaki mağduriyetin ortadan kaldırılması için gerekli yasal işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 11.6.2009 tarih 4157 sayı ile giren şikayet üzerine düzenlenen 29.6.2009 tarih ve 2009-1-71/İİ-09-CAH sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 8.7.2009 tarih ve 09-32 sayılı toplantısında görüşülerek dosya konusuna yönelik önaraştırma açılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen 24.7.2009 tarih ve 2009-1-71/ÖA-09-CAH

50 sayılı Öneri Raporu, 28.7.2009 tarih ve REK.0.05.00.00-110/142 sayılı Başkanlık Önergesi ile 09-34 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır..

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; dilekçe konusu şikayetin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında soruşturma açılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı, şikayetin reddedilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Şikayetçi ile Yapılan Telefon Görüşmesi

60 Başvuru konusu şikayet hakkında daha ayrıntılı bilgi almak amacıyla raportörlerce 23.6.2009 tarihinde Yonca Eczanesi sahibi ile yapılan telefon görüşmesinde yöneltilen sorulara verilen cevaplar özetle aşağıda yer almaktadır.

70 *"... Denizli ili Çivril ilçesi Gürpınar beldesinde 16.7.2008 tarihinde beldenin ikinci eczanesini açtım. Ancak, eczane açmak için gerekli olan ruhsatı, Denizli Eczacı Odasının muvazaalı işlem iddiası içeren olumsuz görüşü nedeniyle Denizli İl Sağlık Müdürlüğü'nden geç alabildim. Daha sonra faaliyete geçebilmek için gerekli olan ilaç portföyünü Hedef, As, Dilek ecza depolarından ve Edak Ecza Kooperatifinden talep ettim. Ancak hepsi bana aynı yanıtı vererek, ilaç alabilmek için peşin çalışmam gerektiğini veya vadeli çalışabilmek için banka teminatı vermek zorunda olduğumu ifade ettiler. Yeterli sermayem olmadığı için peşin çalışamayacağımı ancak bana vadeli mal vermelerini talep ettim. Bunun üzerine banka teminatı vermem gerektiğini tekrarladılar. ... 10.000 TL kadar bir nakit bularak banka teminatı alabildim. Böylece başlangıç olarak As Ecza Deposundan yalnızca 10.000 TL tutarında ilaç aldım ve her ay sadece 2-3 bin TL'lik ödeme yapabildiğimden aylık ilaç alımlarım bu miktarı geçemedi. Bu teminat kısıdı altında ise beldedeki diğer eczane ile rekabet edebilmeme yetecek çeşitlilikte ilaç portföyüne ulaşmam mümkün olmuyor. Yeterli ilaç çeşitliliğine ulaşabilmek için 50.000 ila 100.000 TL civarında bir teminata sahip olmam gerekiyor. Ancak bankalardan bu büyüklükte bir teminat alabilmem mümkün değil.*

80 *Ecza depolarının benim faaliyetimi zorlaştırmak için sundukları bu şartların diğer eczanelerin telkinleri ile gerçekleştiğini düşünüyorum. Ancak tabii ki bunu ispatlayacak herhangi bir bilgi veya belge elimde yok. Fakat, daha önce de bu beldede başka eczanelerin açıldığını ancak diğer eczane sahibi ile ecza depoları arasındaki uzun yıllara dayanan ticari ilişki nedeniyle yeni açılan eczanelerin rekabet edemeyerek kapandığını yakın çevremizdeki insanların bize anlattıklarından öğrendik.*

90 *Bu noktada, benim isteğim depolarla teminatsız olarak vadeli çalışabilmek. Her ay aksatmadan ödemelerimi yaptığım halde teminatsız çalışmama izin vermiyorlar. Beldedeki diğer eczane ile rekabet etmeme engel olan bu şartların düzelebilmesi için yasal olarak yapılabilecek işlemlerin Rekabet Kurumunca yerine getirilmesini talep ediyorum."*

Yukarıda yer alan telefon görüşmesinde şikayetçi tarafından ifade edilen hususlar, Kuruma gönderilen yazı ile de teyit edilmiştir.

100 **I.2. Ecza Depoculuğu ve Eczaneler Hakkında Genel Bilgi**

Hastaların ihtiyaç duyduğu ilaçların hastaya ulaşım sürecindeki tedarik zincirinde faaliyet gösteren temel unsurlar ecza depoları ve eczanelerdir. Bir toptancı olarak çalışan ecza depoları, ilaç üreticisinden tedarik ettikleri ilaçların eczanelere dağıtım faaliyetini yürütmektedir. Eczaneler ise bahse konu ilaçların hastalara ulaşımı için zincir içindeki perakende satış noktalarını oluşturmaktadır. Türkiye’de yaklaşık 90 ecza deposu ve 23.000 eczanenin faaliyette bulunduğu bilinmektedir¹. Ecza depoları, yaptıkları dağıtımın niteliğine göre “eczanelere dağıtım yapan ecza depoları” ile hastane ihalelerine katılmak ve hastanelere ilaç tedarik etme üzerine odaklanmış “ihaleci ecza depoları” olarak ayrılmaktadır. Bahse konu şikayet eczanelere dağıtım yapan ecza depoları üzerinedir.

Eczaneler ve ecza depoları, faaliyetleri kamu tarafından sıkı bir biçimde denetlenmekte olan teşebbüslerdir. Her iki teşebbüs grubu da gerek açılış izni bakımından gerekse de bundan sonraki depolama ve dağıtım faaliyetleri bakımından yoğun düzenlemelere tabidir². Öte yandan gerek ticarete konu beşeri ilaçların gerekse de ecza deposu ve eczanelerin kâr marjlarının Sağlık Bakanlığı tarafından belirleniyor olması nedeniyle, bahse konu ticari ilişkiler genellikle iskontolar, mal fazlası ürünler, vadeli alımlar için vadeler üzerinden yürümektedir.

Ecza depoları ile eczaneler arasındaki ilişkiler genellikle ticari faaliyetlerin gerektirdiği bir biçimde yapılanmıştır. Ecza depoları, taraf oldukları ticari alım satım ilişkisinde alt pazarda ürün tedarik ettiği eczanenin satış hacmi, güvenilirliği, ticari geçmişinin iyi-kötü olması, pazardaki itibarı, kişisel ilişkiler gibi değişkenlere göre farklı ticari koşullar öne sürebilmektedir.

I.3. DEĞERLENDİRME

Yukarıda yer verilen tespitler ışığında başvuru konusu şikayeti özetlemek gerekirse, Yonca eczanesinin faaliyet gösterdiği beldeye hizmet veren ecza depolarının vadeli alımlarda teminat istedikleri ifade edilmektedir. Şikayetçi ise, teminat gösterecek yeterli sermayeye sahip olmadığını, gösterdiği teminatın rekabet etmesini sağlayacak genişlikte bir ilaç portföyü buldurmaya yetmediğini, bu durumun ortadan kalkabilmesi için vadeli alımlarını da teminatsız yapması gerektiğini, ancak ecza depolarının teminat taleplerini geri çekmediğini ifade etmektedir.

Söz konusu başvuruda dile getirilen şikayetin 4054 sayılı Kanununun 4. maddesi kapsamında bir ihlal niteliği taşıyıp taşımadığının hem depocular hem de rakip eczaneler açısından incelenmesi gerekmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, şikayetçinin ne ecza depolarının ne de rakip eczanelerin kendi aralarında anlaşarak Yonca eczanesinin faaliyetlerini zorlaştırmaya yönelik anlaşma yaptıklarına yönelik somut bir iddiası bulunmaktadır. Ayrıca şikayetçi peşin veya teminat göstermek suretiyle vadeli olarak mal temin edebildiğinden, ecza depolarının Yonca eczanesine mal vermemek üzere anlaşmaları yolunda herhangi bir emare bulunmamaktadır. Bu noktada ileri sürülebilecek tek iddia, ecza depolarının

¹ 2.8.2007 tarih 07-63/774-281 sayılı Kurul kararı.

² Ecza depolarının tabi olduğu kurallar 8591 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun, 20.10.1999 tarih ve 23852 sayılı Ecza Depoları ve Ecza Depolarında Bulundurulanan Ürünler Hakkında Yönetmelik ile 22.10.1999 tarih ve 48196 sayılı Ecza Depoları Kılavuzu ile düzenlenmektedir.

Yonca eczanesine yaptıkları vadeli satışlar için teminat istenmesi yönünde anlaşmış olabileceğidir.

150 Vadeli alımlarda finansal risk üstlenmek istemeyen ecza depolarının alt pazardaki eczanelerden teminat mektubu istemesi -bazı Kurul kararlarında da tespit edildiği üzere³- eczanenin satış hacmi, güvenilirliği, ticari geçmişinin iyi-kötü olması, pazardaki itibarı, kişisel ilişkileri gibi ticaretin doğal akışı içindeki değişkenlere göre şekillenen bir uygulamadır. Buna ek olarak, Kurul'un Duygu Eczanesi Kararı'nda⁴ şu tespitler yapılmıştır:

160 *[...] Eczanelerin risk durumu ecza depoları tarafından belirli yollarla izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Ecza depoları yeni açılan bir eczaneye mal vermeden evvel, eczanenin risklilik durumunu belirlemek amacıyla satış elemanları yoluyla istihbarat çalışması yapmakta ve meslek örgütlerinden bilgi almaktadır. Halihazırda satış yapılan bir eczane söz konusu ise, bunların yanında, eczanenin geçmişte ödeme güçlüğü yaşayıp yaşamadığına bakılmaktadır.*

170 Şikayetçi, ilgili yazısında daha önce Dilek Ecza deposuna yapmış olduğu bir ödemede internet üzerinden yapılmış olması nedeniyle bir aksaklık yaşanmış olduğunu, bu aksaklık nedeniyle protesto çekildiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda ecza depolarının, daha yeni kurulmuş olan Yonca Eczanesine mal tedarik etmeden önce yaptıkları istihbarat çalışması sonucu bahse konu ödeme sıkıntısına ilişkin bilgilere ulaşmış olmaları ve bu temelde finansal risk üstlenmek istemeyerek vadeli satışlar için teminat istemiş olmaları ticaretin doğal akışı içinde anlaşılabilir bir durum olarak değerlendirilmektedir.

Bu noktada, Yonca Eczanesinin peşin ve teminatlı olarak ilaç alabiliyor olmasına rağmen teminat mektubu olmaksızın vadeli ilaç alamadığına yönelik şikayetinin -bu tür uygulamalar ilaç dağıtım sektöründeki rutin işleyişin bir parçası olduğundan- 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında soruşturma açılmasını gerektirecek nitelikte görülmemektedir.

180 Rakip eczanelerin Yonca eczanesinin faaliyetini zorlaştırmaya yönelik olarak aralarında anlaşmış olma ihtimali de şikayetçinin faaliyet gösterdiği beldede sadece bir rakip eczanenin bulunması nedeniyle ortadan kalkmaktadır. Ancak, şikayetçinin bir başka iddiası, ecza depoları ile arasındaki uzun yıllara dayanan ilişkiler ve sahip olduğu finansal güce bağlı olarak tek rakip eczanenin Yonca eczanesinin faaliyetlerini zorlaştırmaları için ecza depolarına baskı yaptığı veya en azından bu yönde telkinlerde bulunduğu yönündedir. Ancak, şikayetçinin bu yöndeki iddiası belde sakinlerinden elde edilen duyumlara dayandırılmaktadır. Bu noktada, aynı şartları (vadeli satışlar için teminat) öne süren ve eczanelerle karşılaştırıldığında finansal güç açısından tek bir eczaneye bağımlı olması beklenemeyecek olan ecza depolarına karşı tek bir eczanenin baskı ve telkinlerinin başka bir eczanenin faaliyetlerini engellediğine yönelik iddianın -tamamen söylentilere dayandırılmış olması da dikkate alındığında- 4054 sayılı Kanunun 6. maddesi kapsamında değerlendirmeyi gerektirecek nitelik ve somutlukta olmadığı kanaatini oluşturmuştur.

³ 4.12.2008 tarih 08-69/114-431 sayılı; 23.10.2003 tarih 03-69/833-363 sayılı Rekabet Kurulu Kararları

⁴ 23.10.2003 tarih ve 03-69/833-363 sayılı Rekabet Kurulu Kararı

J. SONUÇ

200 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca Hedef Alliance Ecza Deposu, As Ecza Deposu, EDAK Ecza Kooperatifi ve Dilek Ecza Deposu hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan V.
Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI

Mehmet Akif ERSİN

Doç. Dr. Mustafa ATEŞ

İsmail Hakkı KARAKELLE

Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY

Murat ÇETİNKAYA

Reşit GÜRPINAR